INFORMATIEBLAD

hoornvlieswijzer.nl

CONSTITUTIONEEL ECZEEM EN OOGPROBLEMEN VAN HET HOORNVLIES

Het hoornvlies

Het hoornvlies, ook wel cornea genoemd, is het glasheldere voorste deel van het oog, waardoor het licht het oog binnenkomt. Het hoornvlies is geheel doorzichtig en bevat geen bloedvaten. Het hoornvlies heeft een dikte van ongeveer een 0,5 mm en is opgebouwd uit een aantal lagen.

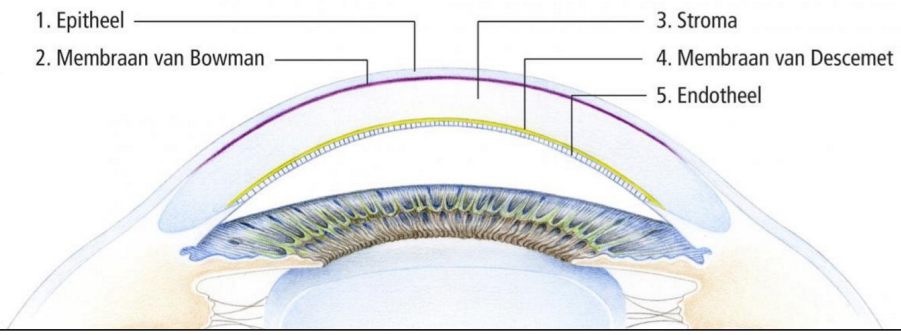

Constitutioneel eczeem

Constitutioneel eczeem is eczeem door een erfelijke aanleg. Deze vorm van eczeem komt veel voor. Het wordt gekenmerkt door jeuk en rode plekke plekken op de huid met schilfers, bultjes, kloofjes, blaasjes of korstjes. Eczeem begint vaak op jonge leeftijd, maar kan op iedere leeftijd ontstaan. Het is een chronische aandoening, wat betekent dat de klachten regelmatig kunnen terugkeren ondanks behandeling. Eczeem kan vanwege de jeuk en pijn aan de huid grote invloed hebben op het dagelijks leven, op de nachtrust en op de mentale gezondheid.

Eczeem, ogen en het hoornvlies

Naast huidklachten kunnen mensen met eczeem ook oogproblemen krijgen. Oogproblemen die het oppervlak van het oog aantasten, worden samen 'ocular surface disease' genoemd. Onderzoek laat zien dat bij 90% van de mensen met matig tot ernstig eczeem het oogoppervlak is aangedaan, terwijl maar de helft van hen oogklachten heeft (zoals roodheid of jeukende ogen).

Soorten oogaandoeningen bij constitutioneel eczeem

Bij mensen met constitutioneel eczeem kunnen verschillende soorten oogproblemen voorkomen. De belangrijkste oogaandoeningen zijn:

Oogklachten door medicijnen voor eczeem

Sommige medicijnen die worden gebruikt voor de behandeling van constitutioneel eczeem kunnen bestaande oogproblemen verergeren of nieuwe oogklachten geven. Dit geldt bijvoorbeeld voor de biologicals dupilumab, tralokinumab en lebrikizumab. Deze injecties kunnen klachten geven van o.a. rode, jeukende of branderige ogen.

Oogklachten die niet worden veroorzaakt door medicijnen (voor eczeem)

1. Atopische keratoconjunctivitis (AKC)
   Dit is een chronische ontsteking van zowel het oogoppervlak als de oogleden en komt vooral voor bij jongvolwassenen. Van de mensen met constitutioneel eczeem ontwikkelt 25-42% deze oogaandoening.

Voor verdere informatie: www.oogvooru.nl en www.oogartsen.nl
Tekst door N. Veldhuis, arts-onderzoeker dermatologie UMC Utrecht | Met dank aan Roselie Achten, AIOS en post-doc dermatologie UMCU en Mor Dickman, oogarts en hoogleraar Oogheelkunde, UMCU | Tekening door Jessica Leenen | De Hoornvlieswijzer.nl is een initiatief van de Hoornvlies Patiënten Vereniging | info@oogvooru.nl

INFORMATIEBLAD

hoornvlieswijzer.nl

CONSTITUTIONEEL ECZEEM EN OOGPROBLEMEN VAN HET HOORNVLIES

2. Acute en chronische allergische (kerato)conjunctivitis
   Dit zijn ontstekingen van het oog die ontstaan door allergieën (zoals pollen, stof of dieren). De klachten kunnen plots beginnen of langere tijd aanhouden.

3. Vernale keratoconjunctivitis (VKC)
   Dit is een terugkerende ontsteking van het oogoppervlak die vooral voorkomt bij kinderen en jongvolwassenen.

4. Infecties van het hoornvlies
   Infecties van het hoornvlies komen vaker voor bij patiënten met constitutioneel eczeem. Deze infecties kunnen bijvoorbeeld worden veroorzaakt door het koortslipvirus (herpes simplex virus) of het waterpokken- en gordelroosvirus (varicella-zoster virus). Patiënten moeten bij klachten snel door een oogarts worden gezien.

Keratoconus
Keratoconus is een aandoening van het hoornvlies waarbij het hoornvlies langzaam van vorm verandert. Het hoornvlies wordt dan minder rond en krijgt meer een kegelvorm. Hierdoor kun je waziger of vervormd gaan zien. Mensen met eczeem wrijven vaker in hun ogen doordat ze jeuk hebben. Het wrijven kan bijdragen aan het ontstaan of verergeren van keratoconus.

Staar (cataract) en glaucoom
Mensen met constitutioneel eczeem hebben iets meer kans op staar en glaucoom.
- Bij staar (cataract) wordt de ooglens troebel, waardoor je minder scherp gaat zien.
- Bij glaucoom raakt de oogzenuw beschadigd, vaak door een te hoge druk in het oog. Hierdoor kan het gezichtsveld langzaam kleiner worden.
Sommige medicijnen, zoals corticosteroide oogdruppels, kunnen de kans op deze aandoeningen vergroten. Het smeren van corticosteroïden op de huid verhoogt de kans op staar of glaucoom niet.

Late schade van het oog
Door langdurige ontstekingen, infecties of andere oogaandoeningen die vaker voorkomen bij eczeem (zoals glaucoom of keratoconus) kan soms blijvende schade aan het oog ontstaan. Voorbeelden hiervan zijn littekens op het hoornvlies of verlies van stamcellen aan de rand van het hoornvlies. Deze stamcellen zijn belangrijk voor het herstel en onderhoud van het hoornvlies.

Behandeling
Oogklachten worden niet altijd opgemerkt door mensen met constitutioneel eczeem. Het is belangrijk om klachten van de ogen (bijv. roodheid, jeuk, pijn of wazig zien) tijdig te melden aan de oogarts of dermatoloog. Vroege herkenning en behandeling van oogproblemen kunnen ernstige complicaties voorkomen. Dermatologen en oogartsen werken samen om oogproblemen vroeg te herkennen en zo nodig te behandelen. Het is van belang dat oogartsen in regionale ziekenhuizen bekend zijn met de oogaandoeningen die bij eczeem kunnen voorkomen. Voor complexe oogaandoeningen, zoals ernstige limbale stamceldeficiëntie, kunnen patiënten worden verwezen naar een academisch ziekenhuis voor gespecialiseerde behandeling.

Verdere informatie
- www.oogartsen.nl
- www.thuisarts.nl
- www.eczeemwijzer.nl

Voor verdere informatie: www.oogvooru.nl en www.oogartsen.nl
Tekst door N. Veldhuis, arts-onderzoeker dermatologie UMC Utrecht | Met dank aan Roselie Achten, AIOS en post-doc dermatologie UMCU en Mor Dickman, oogarts en hoogleraar Oogheelkunde, UMCU | Tekening door Jessica Leenen | De Hoornvlieswijzer.nl is een initiatief van de Hoornvlies Patiënten Vereniging | info@oogvooru.nl